

Pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo naujovės

Valstybinis psichikos sveikatos centras informuoja, kad sveikatos apsaugos ministro 2018 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. V-59 patvirtintas pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas). Šiuo aprašu, keičiant ankstesnįjį, įtvirtintas 17 000 maksimalus aptarnaujamų gyventojų skaičius kiekvienam psichikos sveikatos centro komandos nariui. Taip pat šiame apraše numatyta psichikos sveikatos centro komandoje dirbančių specialistų pirminių ambulatorinių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo trukmė – kiekvieną darbo dieną ne mažiau kaip 6 val. Taip pat patikslintos psichikos sveikatos centro bei specialistų funkcijos ir kompetencijos. Apraše įtvirtinta pirminio lygio psichologinė-psichoterapinė intervencija bei paciento būklės psichodiagnostinis įvertinimas. Šios paslaugos teikiamos asmeniui, grupei ar šeimai bus apmokamos Privalomojo sveikatos

draudimo fondo lėšomis kaip skatinamosios paslaugos. Jas teiks gydytojas psichiatras, gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras bei medicinos psichologas.

Be to, sveikatos apsaugos ministras 2018 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. V-58 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. gegužės 27 d. įsakymo nr. 256 „Dėl pirminio, antrinio ir tretinio lygių psichiatrijos ir psichoterapijos paslaugų teikimo suaugusiems reikalavimų bei bazinių kainų tvirtinimo“ pakeitimo“ pripažino netekusiu galios Psichiatrijos ir psichoterapijos pirminio lygio paslaugų teikimo suaugusiems reikalavimus (su visais pakeitimais ir papildymais). Atkreipiame dėmesį, kad nebelieka reikalavimų siųsti pacientą į aukštesnio lygio psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančią įstaigą dėl diagnozės patikslinimo.

Pokyčiai pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarkoje

Valstybinis psichikos sveikatos centras atkreipia dėmesį, kad šių metų vasario 2 d. sveikatos apsaugos ministras įsakymu Nr. V-124 pakeitė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymą Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarkos aprašo bei Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir bazinių kainų sąrašo tvirtinimo“ ir patvirtino Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašą (toliau – aprašas). Šiame apraše patikslintas pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros (toliau – PAASP) paslaugų apibrėžimas, pagal kurį PAASP paslaugos apima ir pirminę ambulatorinę psichikos sveikatos priežiūrą. Taip pat pakeista sąvoka „skatinamosios PAASP paslaugos“, dabar už tam tikrų PAASP paslaugų atlikimą PAASP įstaigai bus mokamas skatinamasis priedas.

Pažymėtina, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. bus mokamas skatinamasis priedas už naujas pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas – pacientų psichodiagnostinį vertinimą ir pirmines psichologines-psichoterapines intervencijas (individuali / grupinė / šeimos). Be to, nustatyta nauja vieno gyventojų pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos metinė bazinė

kaina, kuri dabar sudaro 4,70 balo. Siekiant paskatinti PAASP įstaigas stengtis dėl geresnių rezultatų, nustatytos naujos gerų darbo rezultatų rodiklių reikšmių vertinimo skalės bei suvienodintas visų gerų darbo rezultatų rodiklių reikšmių maksimalus įvertinimas, atitinkantis 3 sąlyginius vienetus. Taip pat apraše numatyta, kad pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiantys sveikatos priežiūros specialistai negali viršyti maksimalaus 17 000 jų aptarnaujamų prirašytųjų gyventojų skaičiaus. Atkreipiame dėmesį, kad apraše palikta iki šiol galiojusi nuostata, numatanti, kad jei savivaldybės teritorijoje yra tik viena pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikianči įstaiga, prie jos prirašytų gyventojų skaičius turi atitikti prirašytų prie PAASP įstaigų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, gyventojų skaičių. Jei vienos savivaldybės teritorijoje yra kelios pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos, bendras prie šių įstaigų prirašytų gyventojų skaičius negali viršyti prirašytų prie savivaldybės teritorijoje veikiančių PAASP įstaigų gyventojų skaičiaus (t. y. už vienam gyventojui suteiktas pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas mokama tik vienai įstaigai).

Pasikeitė Vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugų teikimo ir jų išlaidų apmokėjimo tvarka

Valstybinis psichikos sveikatos centras informuoja, kad sveikatos apsaugos ministras, siekdamas vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugų geresnio prieinamumo pacientams, 2018 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. V-150 pakeitė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 14 d. įsakymą Nr. 728 „Dėl Vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios

reabilitacijos antrinio ir tretinio lygio paslaugų organizavimo principų, aprašymo ir teikimo reikalavimų“ ir patvirtino naują Vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos (toliau – VRSAR) paslaugų teikimo ir jų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašą. Šiame apraše atnaujintos VRSAR paslaugų teikimo indikacijos, diagnostikos ir gydymo metodai, kiti paslaugų tei-

kimo reikalavimai bei organizavimo principai. Apraše nustatyta, kad VRSAR paslaugos teikiamos vaikams iki 7 metų, vaikams iki 4 metų šios paslaugos teikiamos prioritetine tvarka, išsamiai aprašyta išplėstinės specialistų komandos ambulatorinės konsultacijos teikimo tvarka. Be to, išplėsta VRSAR paslaugas teikianti specialistų komanda: teikiant ambulatorines paslaugas gali dirbti ergoterapeutas, specialusis pedagogas, stacionarines – meno terapeutas. Apraše nustatytas minimalus komandos specialistų darbo krūvis (ambulatorinėms paslaugoms – ne mažesnis kaip 0,25 etato, stacionarinėms – ne mažesnis kaip 1 etato krūvis), padidintas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų lovdienių dienos stacionare skaičius (sunkiais atvejais prirėikus gali būti skiriama iki 60 lovdienių), padidintos esamos VRSAR paslaugų bazinės kainos.

Be to, sveikatos apsaugos ministras, atsižvelgdamas į Privalomojo sveikatos draudimo tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimą, 2018 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. V-151 pakeitė Specializuotų ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurių išlaidos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, ir jų bazinių kainų sąrašą, kurį papildė išplėstinė vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos specialistų komandos konsultacija ir nustatė naują jos bazinę kainą.

Atkreipiame dėmesį, kad šie pasikeitimai įsigalioja 2018 m. balandžio 1 d.

Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos naujovės

Valstybinis psichikos sveikatos centras informuoja, kad sveikatos apsaugos ministras 2018 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. V-142 pakeitė Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašą (toliau – aprašas), patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. V-657 „Dėl Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašo

patvirtinimo“. Pasikeitusiame apraše elektroninės sveikatos istorijos (toliau – ESI) duomenų, susijusių su paciento psichikos sveikatos priežiūra, peržiūrėjimas reglamentuojamas aprašo atskirame XI skyriuje. Šiame skyriuje nustatyti subjektai, turintys teisę peržiūrėti paciento ESI įrašus, susijusius su jo psichikos sveikatos priežiūra, taip pat numatyta paciento teisės peržiūrėti savo ESI duomenis, susijusius su paciento psichikos sveikatos priežiūra e. sveikatos portale, ribojimo tvarka. Atkreipiame dėmesį, kad šie pakeitimai įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.

Informacinis leidinys

„Pagalba vaikams, kurių šeimos nariai alkoholį vartoja žalingai“

Daugelyje mokyklų, daugelyje klasių yra vaikų, kurių tėvai žalingai vartoja alkoholį. Paprastai vaikai linkę slėpti šią problemą, tačiau iš kai kurių vaikų elgesio įmanoma ją atpažinti. Dėl girtaujančių tėvų kenčia ir patys tėvai, ir vaikai (žalojamas jų vidinis pasaulis, prarandamas pasitikėjimas žmonėmis, jiems sunkiau prisitaikyti prie gyvenimo aplinkybių, kenčia jų sveikata, o kartais net kyla grėsmė gyvybei). Ir vieniems, ir kitiems reikalinga pagalba. Darbas su šiomis šeimomis reikalauja specialių gebėjimų bei įgūdžių, siekiant užtikrinti konfidencialumą, vaikų ir kitų šeimos narių teises, kartu užtikrinant vaiko teisę į mokslą, sveikatą ir saugumą. Nors mokykla bei kitos įstaigos, kuriose lankosi vaikai, negali išspręsti tėvų žalingo alkoholio vartojimo problemos, tačiau tai nereiškia, kad nieko negalima padaryti. Galimybių yra, tik reikia visiems susitelkti, susikalbėti ir norėti padėti. Kaip tai padaryti, rašoma leidinyje „Pagalba vaikams, kurių šeimos nariai alkoholį vartoja žalingai“.

Informacinis leidinys skirtas švietimo ir ugdymo įstaigų (mokyklų, darželių, dienos centrų, būrelių, vaikų globos namų, bendruomenių bei kitų įstaigų, kuriose lankosi vaikai) darbuotojams bei administracijai, medicinos ir visuomenės sveikatos specialistams. Leidinyje aptariamos įstaigų ir darbuotojų atsakomybės ribos, pareigos bei teisinė aplinka teikiant pagalbą tokiose šeimose augantiems vaikams; pateikiama informacija ir praktinių patarimų apie pagalbos tikslus bei

principus, kaip apie alkoholį kalbėtis su vaikais ir šeimų nariais, kaip mažinti šias problemas lydinčią stigmą, supažindinama su įvairiais pagalbos būdais.

Leidinyje yra elektroninis, todėl jį galima rasti VPSC tinklalapyje skyrelyje *Leidiniai*, taip pat jį galima parsisiųsti, atsispausdinti bei naudoti nelengvame kasdieniniame darbe.

Valstybinio psichikos sveikatos centro kontaktai

Psichikos sveikatos skyrius

Tel. 85 249 99 75

El.p. rolanda.adliene@vpse.lt

Priklausomybės ligų skyrius

Tel. 85 210 28 17

El.p. aurelija.cepulyte@vpse.lt

Savižudybių prevencijos biuras

Tel. 85 249 99 76

El.p. marius.stricka@vpse.lt

Informacijos ir ryšių skyrius

Tel. 85 249 08 17

El.p. info@vpse.lt